

Hallelujah

door: Jan Paul Spoor

“Looft de HERE, want Hij is goed, ja, zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid”

Psalm 118

Psalm 118 begint en eindigt met dezelfde zin: *“Looft de HERE, want Hij is goed, ja, zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid”*. Deze zin is een heel belangrijke slotconclusie van een proces dat daaraan voorafging. Het is niet zo maar het begin en het einde van psalm 118. Laten we dit eens beter bekijken. Ten eerste is het zo dat de psalm deel uitmaakt van het:

De psalmen 115-118 werden *na* de maaltijd *voor de vierde beker wijn*. Begrijpen we nu het gebed van de Heer beter als Hij zegt: Laat deze beker aan Mij voorbijgaan? Dit wordt o.a. vermeld in het evangelie naar Marcus (14:26), waar staat dat Heer Jezus en het gezelschap waarmee Hij het 'Laatste Avondmaal' (zoals het wel wordt genoemd) had gegeten, na het beëindigen van de lofzang opstaan en naar buiten gaan.

Het is dus een:

Halleel

In de Joodse Pesachviering neemt het Halleel (spreek uit: Halil) een prominente plaats in. Het is een Hebreeuws woord, dat 'juichen', 'lofzingen' betekent (ter ere van een koning of van God). Het woord 'Halleluja' is hiervan afgeleid.

Het Halleel is tevens een groep psalmen. Er is

- het 'Egyptische halleel' omvat psalm 113-118.
- het 'Groot-halleel' bestaat uit psalm 120-136 ¹.

Psalm 113-118 werden in de tijd van de Heer Jezus bij allerlei plechtigheden, feesten en erediensten gereciteerd (voorgedragen). Dit gebeurde bijvoorbeeld bij de drie pelgrimsfeesten: Pesach, Wekenfeest en het Loofhuttenfeest, maar ook bij de nieuwe maan en het feest van de tempelinwijding. Het zingen van de lofzang was een speciale dienst van de levieten (2 Kron. 7:6; Ezr. 3:11).

Bij het Pascha werden ze gezongen tijdens het slachten van de offerlammeren in de tempel, in de namiddag van de voorbereidingsdag op het Pascha, en ook later thuis bij de viering tijdens de Paasnacht. De psalmen 113 en 114 werden *voor* de maaltijd gezongen vlak *voor de tweede beker* wijn.

Feestzang na verlossing

Tijdens het Pascha wordt de vraag gesteld: “Waarom is deze nacht anders dan alle andere nachten?” Deze dag was al anders geweest, want de hele dag was de moeder bezig geweest het huis schoon te maken: alle zuurdesem moest weg. In de middag waren de paaslammetjes geslacht. En nu is het zo ver... “Waarom is deze nacht anders dan alle andere nachten en waarom eten wij ongezuurd brood en bittere kruiden...?”

Dan wordt aan tafel aan de kinderen het verhaal verteld van de uittocht uit Egypte (Ex. 13:8). ‘In alle huizen van de Egyptenaren was een dode. Dat was Gods straf op de zonde. En je weet wel dat ook wij - je moeder en ik - zonde doen. Je ziet natuurlijk wel dat wij ook niet volmaakt zijn. Wij hebben ook straf verdiend. Maar wat deed Jahweh, de God van het verbond? Hij ging aan de huizen van de Israëlieten voorbij, ja, spaarde onze huizen. Dat was vanwege dat bloed op de deur, bloed van dit lammetje. Dat werd onze redding - zo goed was God’. *“Het zijn de gunstbewijzen des HEREN, dat wij niet omgekomen zijn, want zijn barmhartigheden houden niet op, elke morgen zijn zij nieuw, groot is uw trouw!”* (Klaagl. 3:23). Het Pascha is het feest van de bevrijding...

Ook de Heer Jezus wilde heel graag dit feest vieren. Hij heeft speciale voorzorgsmaatregelen getroffen. Twee van de discipelen heeft Hij op pad gestuurd, die zullen onderweg iemand tegenkomen die hen naar een zaal zal brengen... ..het is allemaal wat geheimzinnig. Mattheüs vertelt: *“Gaat de stad in naar die-en-die en zegt tot hem: De Meester zegt: Mijn tijd is nabij; bij u*

---

¹ Sommigen zeggen met betrekking tot het 'Groot-halleel' dat deze beperkt is tot Psalm 136 en sluiten Psalm 135 daarbij in en weer anderen betrekken er ook de zogenaamde bedevaartslieden daarbij (Ps. 120 – 134).

zal Ik het pascha houden met mijn discipelen” (Matt. 26:18). De Heer Jezus wil ongestoord het Pascha vieren. Hij vindt het belangrijk dat Hij in alle rust met Zijn discipelen kan zijn voordat het rumoer van de nacht losbreekt.

Waarom wil de Heer dit zo graag? Het wordt Zijn afscheidsmaaltijd. Ja zeker, maar Hij wil hen op het hart binden, dat wat er deze nacht zal gebeuren geen speling van het lot is, maar het werk van God. Hij wil speciaal aan hen tijdens de maaltijd vertellen dat het gaat om Gods grote daden tot redding van Zijn volk. Hij wil laten zien hoe Zijn sterven hun het leven geeft. Lukas vertelt dat de Heer Jezus zei: “Ik heb vurig begeerd dit Pascha met u te eten” (Luk. 22:15). Hij wil het avondmaal gaan instellen. Hij wil graag dat we inzien dat Hij ging lijden om ons te bevrijden. En na de instelling van de nieuwe maaltijd van het nieuwe verbond gaan ze die nacht in, waarin Heer Jezus het allemaal waar gaat maken: “(...) gingen zij naar de Olijfberg” (Matt. 26:30).

Maar voor die uittocht zingen ze de lofzang, de psalmen 113-118. In heel Jeruzalem klonken die psalmen, maar als Christus ze zingt klinken ze anders. Het gaat over Hem. Hij gaat ze vervullen. Hij gaat het waarmaken.

Nadat aan het begin van het Pascha de psalmen 113 en 114 waren gezongen, zingen ze nu vlak voor het vertrek samen psalm 115-118 (Matt. 26:30; Ps. 22:23; Hebr. 2:12).

En Christus zingt. Hoor, Hij zingt Zijn psalmen.

Psalmen van het Pascha

In **psalm 113** wordt de naam des Heren geprezen overall op aarde, omdat Hij neerziet op de aarde en de geringe opricht uit het stof om hem te verhogen en te laten zitten op een hoge positie en hun die geen hoop hadden blijdschap te geven. Het is de weg van het heil.

In **psalm 114** schrikken de zee en de bergen voor het aangezicht van de HERE, omdat Hij is opgestaan om Zijn volk te verlossen.

Psalm 115 begint met: “Niet ons, o Here, niet ons, maar Uw naam geef eer”. De Heer Jezus was diegene die niet Zijn eigen eer zocht, maar die van de Vader (Joh. 8:50). Hij zegt ook: “Moge evenwel niet mijn wil, maar de uwe gebeuren” (Luk. 22:42).

Hij zingt in psalm 115 over de volmaakte verlossing: “niet de doden zullen de HERE loven, niemand van wie in de stilte zijn neergedaald, maar wij, wij zullen de HERE prijzen”. Hij gaat sterven, opdat mensen kunnen leven. Hij gaat het graf in om de dood te breken. In het stille graf zingt niemand Gods lof. Maar Hij zal het graf openbreken en leven brengen. Het lied voor God zal blijven klinken.

“Wij” - zegt psalm 115 - “zullen de HERE prijzen van nu aan tot in eeuwigheid”. Het gaat om de Vader. Hij wil gehoorzaam zijn, maar Hij schrikt terug. Hij wordt benauwd. Maar Hij gaat door om ons te kunnen laten zeggen (dat wil zeggen vanaf het ogenblik van de definitieve verlossing): “Ontbonden te zijn en met Christus te zijn is verreweg het beste”.

Hij huivert als Hij **psalm 116** moet zingen: “Banden van de dood hadden mij omvangen, angsten van het dodenrijk hadden mij aangegrepen, ik ondervond benauwdheid en smart”. Hij zal door Gethsemane gaan. Het is een afgrijselijke weg...die weg naar het kruis. Maar Zijn bloed is het bloed van het verbond, “dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van hun zonden”. Deze nacht opent een nieuw perspectief. Uit heel de wijde wereld zullen mensen mogen horen bij dit nieuwe verbond. Hij zal ze brengen naar de nieuwe stad van God om de wijn nieuw te drinken (Matt. 26:29), en een nieuw lied aan te heffen (Ps. 22; Hebr. 2:12).

Hij zingt **psalm 117**: “Looft de HERE, alle gij volken, prijst hem, alle gij natieën, want zijn goedertierenheid is machtig over ons en des Heren trouw is tot in eeuwigheid”. Is dit het middelste hoofdstuk van de Bijbel? De uitwerking van psalm 118 moet nog werkelijkheid worden voor het volk. Groot is Uw trouw, o HERE, ja tot in eeuwigheid. Paulus gebruikt deze psalm om aan te tonen dat het heil zich uitstrekt tot alle volken (Rom. 15:11).

Heeft de Heer Jezus zo die psalmen gezongen? Ja, Hij leefde in het Woord van de Vader. Hij heeft al eerder psalm 118 aangehaald (Matt. 21:33-42), als de psalm die aangeeft hoe ze Hem zullen verwerpen, maar ook hoe God Hem zal doen opstaan uit de dood.

“En toen zij de lofzang gezongen hadden, gingen zij naar de Olijfberg”. Dit is Zijn uittocht. Het is voor Hem de weg van het lijden, maar Hij doet het om ons te bevrijden.

Wij vieren de bevrijding van Christus. En wij zingen ook het 'Hallel'. Wij zingen die psalmen waarvan we nu weten dat ze zo'n diepe bodem hebben. Het zijn de liederen waarmee onze Heiland de nacht in ging... voor u en voor mij. Hij gaf zich over in de dood. Wat zegt dat sterven ons? Wat betekent die dood voor u? Er sterven zoveel mensen... maar wat zegt dit sterven u?

Bij het Pascha was de opdracht: “Op die dag zult gij uw zoon uitleggen: dit is ter wille van wat de HERE mij heeft gedaan bij mijn uittocht uit Egypte...” (Ex.13:8).

Bij het avondmaal geldt dat nog steeds. Aangeraakt door Zijn liefde zeggen we het tegen iedereen die het horen wil: 'dit is wat de Here Jezus voor mij heeft gedaan aan het kruis. Hij is gestorven. Hij deed het voor mij. Hij deed het ook voor jou. Zijn dood is ons leven en daar zijn we Hem eeuwig dankbaar voor'.

Er zijn nog een aantal dingen die we uit psalm 118 kunnen leren:

Psalm 118

Je kunt psalm 118 verdelen in ruwweg drie stukken:

1. het koor (vs. 1-4),
2. de voorzanger (vs. 5-23),
3. het koor (vs. 24-29).

1. Het koor

De verzen 1 tot en met 4 worden gezongen door het koor.

Vers 1-4. *“Looft de HERE, want Hij is goed, ja, zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid. Laat Israel nu zeggen: Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid. Laat het huis van Aaron nu zeggen: Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid. Laat wie de HERE vrezen, nu zeggen: Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid”.*

Het zijn dezelfde personen, die in psalm 115 opgewekt worden om op Jahweh te vertrouwen, die nu worden opgewekt om de Here te prijzen. De moeilijkheden zijn voorbij.

2. De Voorzanger

Vanaf vers 5 begint de voorzanger te zingen. Deze Voorzanger zingt over de moeilijkheden die Hij heeft ondervonden. Hij heeft ondervonden dat Hij Zijn vertrouwen op God mag stellen.

Vers 5 – 9. *“Uit de benauwdheid heb ik tot de HERE geroepen, de HERE heeft mij geantwoord en mij in de ruimte gesteld. De HERE is met mij, ik zal niet vrezen; wat zou een mens mij doen? De HERE is met mij, onder mijn helpers, daarom zal ik op mijn haters neerzien. Het is beter bij de HERE te schuilen dan op mensen te vertrouwen; het is beter bij de HERE te schuilen dan op edelen te vertrouwen”.*

Er is een lied dat als volgt luidt: “Wij willen ons U toevertrouwen, wij kunnen zonder U niet gaan”. En hebben we niet vaak in de afgelopen jaren Hem leren kennen als een barmhartige Vader, als het wel eens moeilijk was? We hebben ondervonden dat je beter bij de Heer kunt schuilen dan op mensen te vertrouwen. Vers 6 wordt aangehaald in Hebrreeën 13:6. In vers 5 van dat hoofdstuk wordt eerst gezegd: *“Ik zal u geenszins begeven en u geenszins verlaten”*. De Heer is dus met ons alle dagen (Matt. 28). Wat er ook gebeurt, de Heer is aan onze zijde en we hoeven niet bang te zijn voor mensen.

Vers 10 – 18. *“Alle volken omringden mij; in de naam des HEREN heb ik ze neergehouden; zij omringden mij, ja, zij omsingelden mij; in de naam des HEREN heb ik ze neergehouden; zij omringden mij als bijen, zij werden als een doornenvuur uitgeblust; in de naam des HEREN heb ik ze neergehouden. Gij hadt mij wel duchtig gestoten, tot vallens toe, maar de HERE heeft mij geholpen. De HERE is mijn sterkte en mijn psalm, Hij is mij tot heil geweest”*

In Exodus 15:2 zingen de Israëlieten dit vers ook, als ze op de andere kant van de oever staan. Ze hebben het knap benauwd gehad. In de toekomst zal Israël het weer zingen (Jes. 12:2).

“Hoort! jubellied en zegezang in de tenten der rechtvaardigen: De rechterhand des HEREN doet krachtige daden, de rechterhand des HEREN verhoogt, de rechterhand des HEREN doet krachtige daden! Ik zal niet sterven, maar leven en ik zal de daden des HEREN vertellen. De HERE heeft mij zwaar gekastijd, maar aan de dood heeft Hij mij niet overgegeven”

Er is binnenskamers een zegelied. Het wordt nog niet gehoord in de wereld. Het is bekend bij de rechtvaardigen in de tenten, maar er is hoop. Nu is het nog in de tenten, maar spoedig zullen de poorten opengaan. Gods rechterhand zal daden doen en zal Hem verhogen, die Zichzelf heeft vernederd en gehoorzaam was tot de dood (Fil. 2:8-9).

Vers 19 – 21. *“Ontsluit mij de poorten der gerechtigheid, ik zal daardoor binnengaan, ik zal de HERE loven. Dit is de poort des HEREN, de rechtvaardigen gaan daardoor binnen. Ik loof U, omdat Gij mij geantwoord hebt en mij tot heil geweest zijt”.*

Israël wacht nog op dat moment. Wij mogen weten dat wij de verlossing hebben en dat wij mogen naderen in Gods tegenwoordigheid.

Vers 22 – 23. *“De steen die de bouwlieden versmaad hebben, is tot een hoeksteen geworden; van de HERE is dit geschied, het is wonderlijk in onze ogen”.*

De Heer is verworpen. Maar in de toekomst zal dit gezongen worden door het volk. Ze zullen erkennen, dat ze dit gedaan hebben en zullen in verwondering kijken naar Degene die daar binnenkomt. De Heer wist dat ze Hem zouden verwerpen en Hij waarschuwde de bouwlieden (Matt. 23:42). Wij mogen nu al in bewondering naar de Heer kijken. Het is wonderlijk in onze ogen dat Hij ons zoveel trouw bewijst. Hij heeft het gedaan. Het is alleen van Hem uitgegaan.

3. Het koor

En vanaf vers 24 tot aan het eind zingt het koor weer. We horen het koor zingen:

Vers 24-26. *“Dit is de dag die de HERE gemaakt heeft; laten wij juichen en ons daarover verheugen”.*

Dit is de dag die de Here gemaakt heeft. Als de psalmdichter die woorden uitspreekt, denkt hij daarbij niet aan een dag die voor ons christenen speciaal is. Maar hij denkt wel aan een heel bijzondere dag, een dag die eruit springt. Een dag met een bijzondere betekenis. Een dag in het midden, en de andere dagen staan daar als het ware omheen.

Eén ding heeft deze dag met alle andere dagen gemeen. Want net als andere dagen is het een dag die de HEER heeft gemaakt. De HEER maakt de dagen. En de HEER geeft de dagen. Elke dag die wij leven is een

dag die wij ontvangen door Zijn gunst, die we mogen omarmen als een dag om te leven tot eer van God.

Israël wist: de mens leeft *dágen* (Gen. 47:9, 28; Pred. 6:12). Maar het is God die de dagen geeft. En zo geeft God ons ook *déze* dag. Een dag, waarop de zon is opgegaan, en waarop we wakker werden om ons te richten op een nieuw begin en te leven in het licht dat God over ons schijnen laat. In die zin is toch deze dag, evengoed als elke dag die we leven, een bijzondere dag.

God geeft dagen. Maar nu zou we ons af kunnen vragen, waarom God ons eigenlijk *dágen* geeft. Een vraag, waar je niet elke dag bij stil staat, maar die je nu juist eens zou kunnen stellen op deze dag. Waarom geeft God ons dagen? Waarom geeft God ons tijd?

Ik denk dat je op die vraag mag antwoorden: Nou ja, niet zomaar, niet zomaar zonder doel of zonder zin, maar God geeft dagen omdat Hij... bij ons wil zijn. Omdat Hij met ons in een band van liefde wil leven. Omdat Hij niet zonder ons wil, in de hoop dat wij niet willen zonder Hem. Daarom geeft God ons de dagen. Daartoe heeft God hemel en aarde geschapen. Daartoe is God, *God* en daartoe is de mens, *mens*. En de mens is waarlijk mens, als in zijn leven op de aarde de liefde van God wordt weerspiegeld.

Dit is de dag die de Here gemaakt heeft. Welke dag bedoelt de psalmdichter eigenlijk? Nu, ik denk dat hij het ten diepste heeft over die dag die ten grondslag ligt aan al onze dagen. Over het feit dat God het licht over ons heeft doen opgaan. De dag die zich manifesteert in soms bijzondere dagen, zoals bijvoorbeeld: Je geboortedag, de dag van je bekering of vul maar in... Ja, de dag die God gemaakt heeft, die zie je op bijzondere wijze in bepaalde dagen die God gegeven heeft.

Voor Israël zal deze dag de dag van de overwinning zijn. De dag van de verlossing. De dag van de begroeting van de Messias. De centrale dag dat alles goed zal komen. Op die dag zal de zegen en de voorspoed komen.

Dit is de dag die de Here gemaakt heeft. En in het licht van deze dag staat nu elke dag die wij gaan. Alle dagen die vanaf vandaag zullen volgen, ze staan in relatie tot deze ene, heel bijzondere dag. Maar daarbij moet je nooit vergeten: het is de dag die de Here gemaakt heeft. En omdat de psalmdichter deze dag kent, roept hij zichzelf en ook ons op om blij te zijn. En ik hoop dat wij dat ook zullen doen in de dagen die voor ons liggen, dat we zullen juichen en ons zullen verheugen. Nee, niet in de eerste plaats over onszelf en hoe geweldig wij wel zijn, maar over Hem en over hoe geweldig Zijn goedertierenheid over ons is. Dat we liederen zullen zingen, zoals Mozes zong en zoals ook Mirjam heeft gezongen op de oever aan de andere kant van de zee.

De psalmdichter kan op grond van deze ene dag bidden: "Och Here, geef toch heil ('heil', dat is: bevrijding uit de benauwdheid; dat is: weten en

verwachten dat, als het eens donker en moeilijk wordt in ons leven, de Heer met Zijn ontferming ons nabij wil zijn; dat Hij ruimte schept waar wij vastzitten, dat Hij een weg baant waar wij geen weg meer zien om te gaan). Laten wij toch steeds bedenken: "*Zijn barmhartigheden houden niet op, elke dag zijn zij nieuw, groot is Zijn trouw!*"

Vers 25. "Och HERE, geef toch heil, och HERE, geef toch voorspoed!" De psalmist bidt om voorspoed. Dat is niet dat we geweldig rijk zouden worden, maar dat we ons geweldig rijk zouden wéten, rijk in het vertrouwen op Hem die Zich een Bondgenoot heeft getoond.

De psalmist bidt om dit alles, omdat hij weet van de komst van de Heer – als iets waar elke dag op gericht is, in het teken waarvan elke dag voor hem staat. Er kan geleefd worden met verwachting. Ik bid dat wij in die verwachting gaan leven. Dat wij een zegen mogen zijn voor anderen, omdat wij gezegend zijn. Ja, Hij heeft ons gezegend om elkaar tot zegen te zijn.

Vers 26. "*Gezegend hij, die komt in de naam des HEREN; wij zegenen u uit het huis des HEREN*".

Voor Israël is het echter nog niet zover. Ze hebben het wel gezongen en ze zingen deze psalmen nog steeds; en op het moment toen de Heer naar Jeruzalem ging, zongen de menigten: "*Hosanna voor de Zoon van David! Gezegend Hij die komt in de naam van de Heer! Hosanna in de hoogste hemelen!*" (Matt. 21:9).

Maar in Mattheüs 23:39 moet de Heer al verzuchten: "*Jeruzalem, Jeruzalem... Ik zeg u: u zult Mij van nu aan geenszins zien, totdat u zegt: 'Gezegend Hij die komt in de naam van de Heer'*".

Vers 27. "*De HERE is God, Hij heeft het voor ons doen lichten*".

Het zal nog een korte tijd duren voordat die dag aanbreekt voor hen en het licht van de Zon der gerechtigheid zal stralen. Ja, Hij is werkelijk de Vader der lichten, "*bij Wie geen verandering is of schaduw van omkering*". Voor ons als we Hem kennen geldt dit nu al, maar eenmaal ook voor het volk Israël.

"*Bindt de feestoffers met touwen vast bij de hoornen van het altaar*".

Toen ze dit gezongen hadden vertrokken de Heer en zijn discipelen naar de Olijfberg. Wat een gedachte!

Vers 28. "*Gij zijt mijn God, U zal ik loven, o mijn God, U zal ik verhogen*".

Deze psalm wacht nog op zijn uiteindelijke vervulling en dan zullen we dit definitief kunnen uitroepen en werkelijk feest kunnen vieren.

Vers 29. "*Looft de HERE, want Hij is goed, ja, zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid*".

Dit is de tekst aan het begin en einde van deze psalm. Een werkelijk prachtige tekst, als we terugkijken op de hele psalm. We komen steeds weer bij de Heer Jezus en Zijn grote werk terug, als we de Bijbel lezen. Wij

mogen de Heer steeds prijzen vanwege Zijn liefde, ons leven bewerken.
goedheid en grote trouw. Moge de Heer dat steeds in

© Oude Sporen 2007